

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан економічного факультету
Анатолій ДІБРОВА
«_____» _____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри глобальної
економіки

Протокол № 15 від 15 травня 2024 р.
Завідувач кафедри
Наталія ВДОВЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Міжнародна економіка»
Олена КІРЕЙЦЕВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТУДІЇ

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітня програма	Міжнародна економіка
Факультет	Економічний
Розробник	доцент кафедри глобальної економіки к.е.н., доцент Олена КІРЕЙЦЕВА

Київ – 2024

**Опис навчальної дисципліни
«ЄВРОПЕЙСЬКІ СТУДІЇ»**

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	051 Економіка	
Освітня програма	Міжнародна економіка	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	_____	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма навчання	скорочений термін навчання
Рік підготовки	1	-
Семестр	2	-
Лекції	30	-
Практичні, семінарські заняття	30	-
Лабораторні заняття	—	-
Самостійна робота	90	-
Індивідуальні завдання	—	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4	-

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни Європейські студії - є набуття студентами знань, умінь, навичок та компетентностей, у сфері діяльності Європейського Союзу та співпраці з Україною. Наукову базу курсу становлять праці вітчизняних та зарубіжних дослідників цієї проблематики.

Головними завданнями дисципліни є:

- навчити студентів орієнтуватися в історичних та сучасних тенденціях ЄС. Орієнтуватися в основних етапах створення ЄС та хвилях розширення, водночас визначати передумови, що призвели чи то до нового рівня формування інституції ЄС чи до залучення нових членів;
- ознайомити студентів з специфікою діяльності інститутів Європейського Союзу та основних правових засад діяльності Організації;
- допомогти студентам зорієнтуватися в основних політиках Європейського Союзу;
- ознайомити студентів з національними системами державного управління в євроінтеграційних процесах;
- визначити основні євроінтеграційні перспективи України у контексті викликів XXI століття.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільства та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові, предметні) компетенції

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК15. Здатність до володіння цілісними системами знань про сутність економічних процесів, що відбуваються на міжнародному аграрному ринку.

Програмні результати навчання

ПРН1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів і колективу.

ПРН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПРН6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

ПРН23. Показувати і навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	ти жні	ус бо го	у тому числі					усь ого	у тому числі				
			л	п	ла б	інд	с.р.		л	п	ла б	інд	с .р. .
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Загальна характеристика Європейського Союзу													
Тема 1. Передумови створення і функціонування Європейського Союзу	1-2	18	4	4			10						
Тема 2. Статус Європейського парламенту	3-4	18	4	4			10						
Тема 3. Європейська комісія. Рада Європейського союзу	6-7	16	3	3			10						
Тема 4. Статус Європейської ради та інших органів ЄС	7-8	14	2	2			10						
Тема 5. Статус людини і громадянина в Європейському Союзі	9	9	2	2			5						
Разом за модулем 1		75	15	15			45						
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Сучасні тенденції розвитку ЄС													
Тема 6. Правоохоронне та безпекове співробітництво в Європейському Союзі	10	9	2	2			5						
Тема 7. Регламентация зовнішніх відносин Європейського Союзу	11	14	2	2			10						
Тема 8. Взаємовідносини України та Європейського Союзу	12-13	28	4	4			20						
Тема 9. Бюджетна система Європейського Союзу	14	13	4	4			5						
Тема 10. Податкова система Європейського Союзу	15	11	3	3			5						
Разом за модулем 2		75	15	15			45						
Всього		150	30	30			90						

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1.	Сутність та форми міжнародної інтеграції	2
2.	Етапи розвитку ЄС: дати і події	2
3.	Функціонування Європейського парламенту	2
4.	Статус Європейської комісії ЄС	2
5.	Склад та порядок формування Ради Європейського Союзу	2
6.	Основні права, свободи та обов'язки людини та громадянина у ЄС.	2
7.	Гарантії прав та свобод людини і громадянина у Європейському Союзі	2
8.	Європейський поліцейський офіс (Європол)	2
9.	Правові засади свободи, безпеки та юстиції Європейського Союзу	2
10.	Регламентация зовнішніх відносин Європейського Союзу	2
11.	Спільна зовнішня політика і політика безпеки ЄС	2
12.	Історія відносин Україна – Європейський Союз	2
13.	Угода про асоціацію між Україною та ЄС	2
14.	Бюджетна система Європейського Союзу	2
15.	Податкова система Європейського Союзу	2
	Усього	30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1	Передумови створення і функціонування Європейського Союзу	10
2	Статус Європейського парламенту	10
3	Європейська комісія. Рада Європейського союзу	10
4	Статус Європейської ради та інших органів ЄС	10
5	Статус людини і громадянина в Європейському Союзі	5
6	Правоохоронне та безпекове співробітництво в Європейському Союзі	5
7	Регламентация зовнішніх відносин Європейського Союзу	10
8	Взаємовідносини України та Європейського Союзу	20
9	Бюджетна система Європейського Союзу	5
10	Податкова система Європейського Союзу	5
	Усього	90

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- розрахункові роботи.

6. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Під час навчального процесу використовуються наступні методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

7. Методи оцінювання:

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс з дисципліни «Європейські студії». URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4991>.
2. Кірейцева О.В. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з дисципліни «Європейські студії» ОС «Бакалавр» для спеціальності 051 «Економіка» ОПП «Міжнародна економіка» в аграрних вищих навчальних закладах III – IV рівнів акредитації. К.: Видавництво НУБіП України . 2023. 45с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Європейський Союз : навч. посіб.; за ред. А. Бояра, С. Федонюка. Київ. 2020. 600 с.
1. Бояр А. Бюджетний процес у Європейському Союзі : монограф. Луцьк, 2018. 524 с.
2. Ветринський І. Європейський Союз : феномен інтеграції чи імперія нового типу. Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць. Київ, 2019. Вип. 39. 519 с.
3. Віднянський С. Об'єднана Європа : від мрії до реальності. Історичні нариси про батьків-засновників Європейського Союзу. Український історичний журнал. 2021. № 1. С. 223–229.

4. Горюнова Є. Євроінтеграція : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2018.
5. Горюнова Є. Інституціоналізація СЗППБ ЄС у контексті положень Лісабонського договору. Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць. Київ : ВІР УАН, 2019. Вип. 4. 759 с.
6. Грицяк І. А. Право та інституції Європейського Союзу : навч. посіб. Київ, 2021. 300 с.
7. Грицяк І. Управління в Європейському Союзі : теоретичні засади : монограф. Київ: Вид-во НАДУ, 2020. 236 с.
8. Дайнен Десмонд. Дедалі міцніший союз. Курс європейської інтеграції. Київ : К.І.С., 2019.
9. Данилишин Б. Велика Європа неможлива без України. Українське слово, 2018. 2–8 жовт. (№ 40). 30 с.
10. Диковецька А. Лісабонський договір як етап процесу розбудови політичних структур Європейського Союзу. Актуальні проблеми міжнародних відносин: Київ, 2018. Вип. 90, ч. 1. С. 67–68.
11. Довідник з європейської інтеграції / під ред. О. Б. Черниш. Львів : Магнолія, 2018.
12. Еволюція європейського проекту та його інститутів. Європейський проект та Україна : монографія: Київ, 2020. 240 с.
13. Європейська інтеграція України : Політико-правові проблеми : монограф. за ред. В. П. Горбатенка. Київ: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2021. 329 с.
14. Клименко І. В., Ус І. В. Європейський інтеграційний проект. Ризики європейського інтеграційного проекту : виклики та можливості для України. Київ : НІСД, 2022. 88 с.
15. Європейський Союз. Словник-довідник / упоряд. Ю. Марченко. Київ : К.І.С., 2021. 140 с.
16. Європейський Союз : вчора, сьогодні, завтра : навч. посіб. укл. Макар Ю. Чернівці : Рута, 2020. 224 с.
17. Інститути ЄС і НАТО. Глосарій основних термінів та понять : навч. посіб. уклад. І. В. Артёмов, Д. В. Вітер, Л. І. Загайнова, О. М. Казакевич, О. М. Руденко. Ужгород : Ліра, 2019. 220 с.
18. Консолідовані версії договору про ЄС та договору про функціонування ЄС : хрестоматія упоряд. Б. В. Бабіна. Одеса : Фенікс, 2018. 294 с.
19. Копійка В. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. Київ : Знання, 2018.
20. Кордон М. Європейська та євроатлантична інтеграція України : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2019. 172 с.
21. Критерії членства в СОТ, ЄС та НАТО. Інтеграційні перспективи України. Аналітичне дослідження. Київ : Ін-т Євроатлантичного співробітництва, 2007. 84 с.
22. Лендбель М. Розширення та політика сусідства Європейського Союзу : навч.-метод. посіб. та матеріали до курсу. Ужгород : Мистецька Лінія, 2018. 284 с.
23. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу, перекл. з англ. Київ : К.І.С., 2020. 466 с.
24. Решота О. Становлення внутрішнього ринку Європейського Союзу: передумови та особливості. 2012. Вип. 9: веб-сайт. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/DeVr_2022_9_7.pdf.
25. Світова та європейська інтеграція : навч. посіб. з держ. упр. голова ред. кол. : М. О. Багмет. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2018. 340 с.
26. Світова та європейська інтеграція : організаційні засади : навч. посіб. за ред. Я. Й. Малика, М. З. Мальського. Львів : ЛНУ, 2020. 402 с.
27. Щолокова Г. Інтеграційні імпульси Європейського Союзу. Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць. Київ : ВІР УАН, 2021. Вип. 2. С. 706–712.
28. Haas E. The Limits to Functional Cooperation. Basic Texts in International Relations. The Evolution of Ideas about International Society/ the estate of Evan Luard, 2018.
29. Deutsch K. The Process of Integration among States. Basic Texts in International Relations. The Evolution of Ideas about International Society/ the estate of Evan Luard, 2019.
30. How Europeans see themselves. Looking through mirror with public opinion surveys. European Communities, 2015.
31. Kaiser K., Bruning M. East-Central Europe and the EU: problems of integration. Bohn, 1999.
32. Konceptje integracyjne w myśli narodów słowiański. Warszawa. Tuczyn, 2018.

33. Kurcz Bartłomiej. Rola Trybunału Sprawiedliwości w rozwoju Wspólnot Europejskich // Forum Europejskie. Krakow, Wiosna, 2020.
34. Mitrany D. Functional Co-operation as the Road to Peace. Basic Texts in International Relations. The Evolution of Ideas about International Society the estate of Evan Luard, 2019.
35. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua/> (дата звернення: 1.06.2023).
36. Енциклопедія сучасної України : веб-сайт. URL: <https://esu.com.ua/> (дата звернення: 1.06.2023).
37. Національна бібліотека імені Вернадського : веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/1250> (дата звернення: 1.06.2023).
38. Президент України : Офіційне інтернет-представництво. URL: <https://www.president.gov.ua/> (дата звернення: 1.06.2023).
39. Представництво Європейського Союзу в Україні : офіційний веб-сайт. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk?s=232 (дата звернення: 1.06.2023).
40. Урядовий портал : Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/> (дата звернення: 1.06.2023).